

ДГ “СЛАВЕЙЧЕ” – ГР. ПЛЕВЕН

УТВЪРЖДАВАМ.....
ДИРЕКТОР-АНЕЛИЯ МИШЕВА

***ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА
РАННОТО НАПУСКАНЕ НА
ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА***

Програмата е създадена на основание чл. 263, ал. 1, т. 8 от Закона за предучилищното и училищното образование и е приета от Педагогическия съвет на проведено заседание на дата 21.06.2019 г

Въведение

Настоящата програма е в съответствие с целите, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално-икономическото развитие.

Водещи стратегически документи при изготвяне на програмата за превенция на ранното напускане на образователната система:

- СТРАТЕГИЯ ЗА НАМАЛЯВАНЕ ДЕЛА НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННО НАПУСНАЛИТЕ ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА (2013 - 2020)*
- ПЛАН ЗА 2016- 2017 Г. ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРАТЕГИЯТА ЗА НАМАЛЯВАНЕ ДЕЛА НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННО НАПУСНАЛИТЕ ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА (2013- 2020)*
- СТРАТЕГИЯ ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНА ИНТЕГРАЦИЯ НА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ ОТ ЕТНИЧЕСКИТЕ МАЛЦИНСТВА (2015 - 2020)*
- ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА ИНТЕГРАЦИЯ НА УЧЕНИЧЕСКИТЕ МАЛЦИНСТВА (2015 - 2020)*
- НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ И ПОВИШАВАНЕ НА ГРАМОТНОСТТА (2014 - 2020)*
- НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ ЗА ПЕРИОДА 2014 - 2020 ГОДИНА*
- РАМКОВА ПРОГРАМА ЗА ИНТЕГРИРАНЕ НА РОМИТЕ В БЪЛГАРСКОТО ОБЩЕСТВО /2010 - 2020 Г/*
- НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ НА Р БЪЛГАРИЯ ЗА ИНТЕГРИРАНЕ НА РОМИТЕ /2012 - 2020 Г./;*
- ЦЕЛИТЕ И ЗАДАЧИТЕ НА „ДЕСЕТИЛЕТИЕ НА РОМСКОТО ВКЛЮЧВАНЕ /2005 - 2015 Г./;*
- КОНВЕНЦИЯТА ЗА БОРБА СРЕЩУ ДИСКРИМИНАЦИЯТА В ОБЛАСТТА НА ОБРАЗОВАНИЕТО;*
- ЗАКОН ЗА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНО ОБРАЗОВАНИЕ;*
- НАРЕДБА ЗА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ;*
- ЗАКОН ЗА МЛАДЕЖТА,*
- НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА БЕДНОСТТА И НАСЪРЧАВАНЕ НА СОЦИАЛНОТО ВКЛЮЧВАНЕ ДО 2020 Г.*
- ОБЛАСТНИ И ОБЩИНСКИ СТРАТЕГИЧЕСКИ МЕРКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ ОТ ОТПАДАНЕ.*

В Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013 - 2020), преждевременното напускане на училище е дефинирано като сложно явление, което оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социално- икономическо развитие на една страна в средносрочен и дългосрочен план. Превенцията и преодоляването на проблема изисква интегрирана политика и ангажираност на всички сектори и институции, свързани с образованието и с личностното и професионалното развитие на децата и младите хора в България. Необходими са широкообхватни мерки, насочени към осигуряване на: успешен преход между различните степени на образование, гъвкави и успешни възможности за преждевременно напусналите да продължат обучението си в системата на училищното

образование с цел придобиване на ключови компетентности, разнообразни форми на обучение, признаване и валидиране на резултати от неформално обучение и информално учене, добра координация между институциите от няколко различни сектора на всяко ниво на управление - национално, регионално, местно и училищно. Един от факторите за преждевременно напускане на образователната система наложи въвеждането на единен Механизъм за противодействие на училищния тормоз, който има за цел да подпомогне институциите в усилия им за справяне с това явление.

Рискове:

Преждевременното напускане на училище води още до нарастване на рисковете от социално изключване, застрашава сигурността и стабилността на обществото и е предпоставка за влошаване на качеството на живот на сегашното и на следващите поколения. Здравният статус и достъпът до ресурси и услуги, които могат да осигурят подобър стандарт и продължителност на живота в добро здраве и благосъстояние, са в пряка зависимост от получената по-висока степен на образование. Посочените последици са показателни за мащаба и степента на негативното влияние на преждевременното напускане на училище върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на страната в средносрочен и дългосрочен план, поради което данните за дела на преждевременно напусналите образователната система в България не трябва да успокояват, а да насърчават изпълнението на всеобхватна и интегрирана политика за превенция на явлението, както и за неговото преодоляване там, където съществува.

При изготвянето на програмата се отчитат:

1. Ролята на цялата система от участници и взаимоотношенията помежду им, като се признава ролята на всяка от заинтересованите страни;
2. Сътрудничество в образователните институции за насърчаване на позитивната училищна култура, работата в екип в рамките на училищната общност;
3. Координираните мерки на всички нива;
4. Проследяване на напредъка на ниво ДГ.

Настоящата Програма конкретизира изброените стратегическите и нормативни документи в три основни направления:

1. *Превенция на преждевременното напускане на образователната степен чрез:*
 - анализ на причините, водещи до отпадане и напускане на образователната система,
 - идентифициране на рисковите фактори за преждевременното напускане с оглед ограничаване на последиците от тях и
 - планиране на политики и мерки за преодоляване на рисковите фактори от отпадане;
2. *Интервенция срещу преждевременното напускане чрез:*
 - 2.1. *Повишаване участието и ангажираността на родителите.*
 - 2.2. *Утвърждаване на индивидуалното и групово наставничество*
 - 2.3. *Кариерно ориентиране и консултиране.*
3. *Политики за компенсиране на ефекта от преждевременното напускане на училище*
 - *Създаване на подходящи условия за реинтегриране в образователната система на преждевременно напусналите я*

- регионални и местни центрове;
- създаване на възможности за самостоятелно учене с цел признаване на резултати;
- Обучението по предприемачество;

- Обучение по гражданско и здравно образование;

ПРИЧИНИ ЗА ОТПАДАНЕ ОТ УЧИЛИЩЕ:

Причините за преждевременното напускане на училище могат да бъдат класифицирани в няколко основни категории.

1. Икономически причини;
2. Социални причини;
3. Образователни причини;
4. Етнокултурни причини;
5. Институционални причини;
6. Причини, свързани със здравния статус;

Социално-икономически причини:

1. Лошото качество на живот на определени социални слоеве;
2. Ниските доходи - невъзможност за покриване на разходите (учебници, тетрадки, дрехи, храна);
3. Поради задължение да гледа по-малкия си брат/сестра;
4. Използване на детето, не посещаващо училище като трудов ресурс (подпомага формирането на семейния бюджет или участие в домакинската работа.);

Образователните причини:

1. затрудненията при усвояване на учебния материал;
2. слаб интерес към учебния процес и произтичащото от него желание/нежелание да се посещава училище;
3. наличие на конфликтни отношения със съученици и/или учители и др.;
4. възможност за обучение в професионална паралелка;

Етнокултурни причини:

1. по-ранното стъпване в брак;
2. страх на родителите поради опасност от открадване;
3. по-ниска ценност на образованието;

Психологически причини:

1. Чувство за неуспех;
2. Отчуждение от натрупания училищен опит, неувереност в себе си;
3. Самовъзприемане: „нямах късмет“, „не ми провървя“, усещане за ограничен контрол върху събитията;

Институционални причини:

Като такива могат да се квалифицират недостатъчно координираният подход между различните служби и специалисти на национално, регионално, местно и училищно ниво за справяне с преждевременното напускане на училище; недостатъчно ефективният контрол върху управлението и функционирането на политиките за обхващане, задържане и реинтегриране на децата в образователната система. Положителната промяна на състоянието изисква прилагането на комплексни мерки и добра координация между

институциите от няколко различни сектора на всяко ниво на управление - национално, регионално, местно и училищно. Основната част от отговорностите за прилагането на националната политика по отношение на задължителното образование е съсредоточена в Министерството на образованието и науката, което е естествен координационен център на междусекторните действия за намаляване на преждевременното напускане на училище.

Причини, свързани със здравния статус:

В контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности в общообразователните училища. Рисковете за преждевременното напускане на училище са свързани с недостатъчна подготовка на детските градини и училищата за приобщаване на тези деца. Тук се включват и всички фактори на материалната база, образователната среда, човешките и финансовите ресурси, които не отговарят на изискванията за прилагане на принципите на приобщаващото образование.

ДГ „Славейче” няма отпаднали от задължителна предучилищна подготовка деца. Ежегодният статистически задълбочен анализ на превантивните дейности, които съпътстват целогодишната работа на ДГ показва, че това се дължи най-вече на последователната политика на образователната институция в посока реализиране на дейности, залегнали в Стратегията ѝ за развитие, подчинени на принципите за:

- **всеобхватност на дейностите** - осъществяване на дейности по превенция на тормоза и насилието, както и дейности за мотивация и преодоляване на проблемното поведение, които са израз на общата воля и на координираните усилия на всички участници в образователния процес
- **публичност и прозрачност на цялостната политика** - чрез интернет страницата на ДГ и партньорството с медиите, документиране на проблемните и рискови ситуации и добрите практики,
- **обратна връзка** с институции, родители, педагогически и медицински специалисти, ученици и учители;
- **приемственост** - чрез съхраняване на традициите, равнопоставеност на всички приоритети в развитието на образователната институция.
- **идентифициране на рисковите фактори** - доклад анализи Политиките и мерките, които ДГ предприема за преодоляване на причините за отпадане са подчинени на националните, областни и общински стратегически мерки като се отчита спецификата на образователната институция и нуждите от подкрепа на всяко дете.

Семейни и социални причини:

1. Възможно е нежелание на родителите детето да ходи на ДГ поради страх от социална изолация, невъзможност за адаптиране към останалите деца Мерки: - Силна мотивация чрез редица дейности за приобщаване на децата от ромски произход, децата със специални образователни потребности, както и изоставени от семейства, заминали в чужбина.

2. Трудова миграция на родителите .Напускане на единия или и двамата родители на страната поради невъзможност за издръжка на семейството и търсене на работа в чужбина. Оставяне на детето на грижите на баби и дядовци, които нямат същия авторитет и изпадат в безсилие за справяне с трудната социална обстановка и новите модели на поведение на децата. Мерки: Ежеседмични контакти, а при нужда и ежедневни с попечителите на изоставените деца, търсене на съдействие от отдел „Закрила на детето“, при необходимост и прояви на

противообществени прояви на тези деца - Детска педагогическа стая.

3. *Липса на грижи от страна на изоставени деца за по-малките братя и сестрички, както и за болни членове на семейството;*

Мерки: Оказване на социална помощ - чрез дарения,

Недостатъчна образованост на родителите и липса или занижен контрол върху цялостното развитие на детето. Изразява се в неконтролиране на часовете за прибиране от ДГ.

Мерки: Мотивиране и приобщаване на тези деца за посещаване целодневната форма на организация в ДГ; търсене на непрекъснати разширени срещи с тези родители с ръководство, учители, психолог и мотивиране и приобщаване към училищната общност.

4. *Чести конфликти между агресивни родители - побой, домашно насилие, развод, посегателство от страна на нови партньори на един от двамата родители.*

Мерки: В най-честите случаи ДГ се превръща в единствено защитено място за детето и учителите поемат грижите за детето в образователната институция.

Други по-важни мерки и дейности, залегнали в комплексния план за достигане на стратегическите цели, свързани с превенцията от отпадане са:

Предприемане на ПОЛИТИКИ И СТРАТЕГИЧЕСКИ МЕРКИ, подчинени на областната и общинска програма за образователна интеграция на децата и учениците от ромската общност на община Плевен /2012 - 2020/

■ *УПРАВЛЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯТА за преждевременно напусналите Изготвяне на база данни за деца от рискови групи /съобразно различните причини от отпадане/;*

Координиране действията на учителите с тези на психолога

КВАЛИФИКАЦИЯ на педагогическите специалисти в посока управление на конфликти, справяне с агресията и насилието и превръщането му в педагогически консултант;

- Провеждане на обучителен семинар на педагогическите специалисти за последиците агресия и насилие в училище;

- Провеждане на обучения за агресията и насилието и начините за разрешаване на конфликти;

Реализирането на конкретни дейности за постигане целите на програмата;

Дейности за усвояването на българския книжовен език и повишаване на грамотността;

Насърчаване включването в образованието на рискови групи и развиване на приобщаващото образование.

Увеличаване на разнообразието и ефективността на механизмите и стимулите за включване в образование и обучение.

■ *създаване на условия за включване на децата в група за повишаване на социалните умения за общуване и решаване на конфликти;*

■ *насочване на детето към занимания, съобразени с неговите потребности;*

■ *индивидуална подкрепа за децата ;*

■ *участие в дейности в полза на ДГ;*

■ *други дейности, определени с правилника за дейността на институцията.*

■ *Изграждане на широко публично доверие и подкрепа за политиките за превенция и намаляване на преждевременното напускане на училище*

Повишаване качеството и ефективността на въздействие върху подрастващите чрез създаване на специфична образователна и възпитателна ИНТЕРАКТИВНА СРЕДА

Поставяне на детето в АКТИВНА ПОЗИЦИЯ по отношения на усвояването на нови знания и практическа приложимост на преподавания материал;

Превръщането на ДГ в ПРИЯТНО И ЖЕЛАНО МЯСТО за децата чрез използване на ИНОВАТИВНИ педагогични методи и форми за предаване, преподаване и научаване на знания и осигуряване на подходяща интерактивна среда в нови модели на стаи и места за извънучебни занимания;

Ефективна ДИФЕРЕНЦИРАНА работа с деца собучителни трудности;

Цялостна личностна специална и социална готовност на децата за училище.

Изграждане на съдържателен и многообразен образователен процес. Извънкласни дейности за превенция на поведението при деца с риск от отпадане;

ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ и работа с родителската общност „Училище за родители“:

- Приобщаването им към общочовешките ценности и подготовката им за пълноценен живот в съвременните обществено-икономически условия.
- ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ И ВЪЗПИТАНИЕ - лекции, беседи, семинари ;

ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

МЕРКИ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА ПОЛИТИКИТЕ

ПОЛИТИКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА

1. Осигуряване на позитивна образователно среда-климат в детската градина, атмосфера на взаимоотношения, управление.

1.1. Разработване и изпълнение на политики в детската градина:

-Актуализиране на длъжностните характеристики на педагогическите и непдагогическите специалисти с вменяване на отговорности, произтичащи от създадена процедура за действие при неизвинени отсъствия;

-Проследяване на преместването и отсъствията на децата;

-Месечни доклади от учителите на групите;

-Подаване на отсъствия в системата на НЕИСПУО;

-Уведомяване на Община Плевен за движението на децата;

-Повишаване на интереса на децата към работа в екип, вътрешни проекти, участие в кампании, събития, празници и развлечения;

1.2. Участие в регионални политики:

-Участие в регионални срещи с директори, представители на общините и други заинтересовани страни, обмен на добри практики;

2. Повишаване качеството на образованието като предпоставка за развитие на личността на всяко дете и предотвратяване на преждевременното напускане на образователната система.

-Квалификация на педагогическите специалисти,насочена към идентифициране и справяне със случаите на риск от преждевременно напускане на образователната система;

-Обмен на добри практики в детската градина;

-Атрактивност при преподаваният материал-интерактивни методи,онагледяване,практическа насоченост;

-Участие във вътрешни проекти на ниво детска градина;

-Анализиране на резултатите от обучението по отделните образователни направления,набелязване на адекватни мерки за работа;

-Анализ на движението на децата и причини за напускането им,доклад от учителите на групата;

3.Достъп до качествено образование на деца със специални образователни потребности и за деца от уязвими етнически групи.

-Развитие капацитета на учителите от детската градина за работа с деца със СОП,прилагане на единна методика за оценяване на образователните им потребности;

-Подобряване на възможностите за обучение на деца със СОП в риск от отпадане,работа с деца,застрашени от обучителни трудности;

-Допълнителна подкрепа за деца,чиито майчин език е различен от българския език;

4.Повишаване участието и ангажираността на родителите.

-Участие на родителите в работата на детската група-вътрешни проекти;

-Участие на родителите в Общественият съвет на детската градина;

-Участие на родителите в родителски и работни срещи,дискусии,открити педагогически ситуации,работа с институции;

МЕРКИ ЗА ПОДКРЕПА НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА ИНСТИТУЦИЯТА

-наблюдение и анализ на поведението на децата в образователната среда,тук ключова роля имат учителите;

-своевременно подаване на информация до екипа,създаден по Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца жертви на насилие или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция;

-диагностична,консултативна и координационна дейност на ниво ДГ и/или при специалист на нуждаещите се семейства и деца;

-информационна и разяснителна дейност за своевременно подпомагане от специалисти на деца в риск,деца със СОП,деца с проблемно поведение;

-предоставяне на възможности за участие в допълнителни форми извън ДОС,по желание на родителите;

-развитие на талантите и потребностите на децата,публични изяви,участие в празници;

-контрол на отсъствията и движение на децата;

-ежемесечен контрол от директора на отсъствията на децата;

-повишаване на качеството на ВОР;

-квалификация на педагогическите специалисти;

-поддържане на база данни,индивидуално портфолио,индивидуални програми за всяко застрашено дете,периодична оценка и актуализиране на мерките;

МЕРКИ ВЪВ ВРЪЗКА С МЕХАНИЗЪМ ПО ОБХВАТ ИЗАДЪРЖАНЕ НА ДЕЦАТА В ДГ

- предприемане на мерки за обща и допълнителна подкрепа;
- предоставяне на информация до Кмета на Община Плевен;
- допълнително обучение по БЕЛ за деца,за които той не е майчин език;
- предложение до Социално подпомагане за предоставяне на помощ в натура,вместо парична помощ;
- провеждане на родителски срещи;
- сформиране на екип по обхват и задържане на подлежащите на задължително обучение деца;

МЕРКИ ЗА ПОДКРЕПА НА ДЕЦАТА

- разработване на цикъл от теми за родители,с цел подобряване на проблеми при децата;
- разработване на анкети;
- разработване на дискусии и тренинг с родители;
- провеждане на родителски срещи;
- провеждане на инициативи „Ден на отворените врати“;

МЕРКИ ЗА ИДЕНТИФИКАЦИЯ НА ДЕЦАТА В РИСК ОТ ОТПАДАНЕ

- ранно идентифициране на децата в риск чрез периодично проучване и оценка на потребностите и интересите на децата;
- създаване на регистър на застрашени деца от отпадане поради отсъствия;
- изготвяне на личен профил на децата,които са застрашени от отпадане;